

ΣΤ

Ειδικές Κατασκευές

ΣΤ.01 Φάρος

Όταν στη δεκαετία του 1870 άρχισε να δημιουργείται ένας λιμενίσκος στον ίδιο χώρο που είναι το σημερινό λιμάνι της Αλεξανδρούπολης φάνηκε η ανάγκη εγκατάστασης κι ενός φάρου που θα διευκόλυνε τους ντόπιους ναυτικούς αλλά και τους ναυτιλόμενους από και προς τον Ελλήσποντο. Έτσι, δυτικά του λιμανιού, κτίστηκε ένας κυλινδρικός πύργος με φαρδιά βάση, από αρμολογημένη πέτρα, στην κορυφή του οποίου τοποθετήθηκε φάρος, δηλαδή πυρός που χρησιμεύει στην ακτοπλοία και πελαγοδρομία. Η εταιρεία που ανέλαβε τους φάρους στην Οθωμανική επικράτεια ήταν η "L'administration generale des phares de l' Empire Ottoman" ενώ την κατασκευή ανέλαβε η εταιρεία " La Societe Collas et Michel" η οποία ήταν βασικός μέτοχος της πρώτης. Πόσος χρόνος χρειάστηκε για το χτίσιμο δεν είναι γνωστό. Εγκαινιάσθηκε και τέθηκε σε λειτουργία για πρώτη φορά την 1η Ιουνίου του 1880.

Αρχικά ο φάρος λειτουργούσε με προσωπικό της Γαλλικής Εταιρείας. Μετά την απελευθέρωση της Αλεξανδρούπολης πέρασε στην δικαιοδοσία της Φαρικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Κράτους.

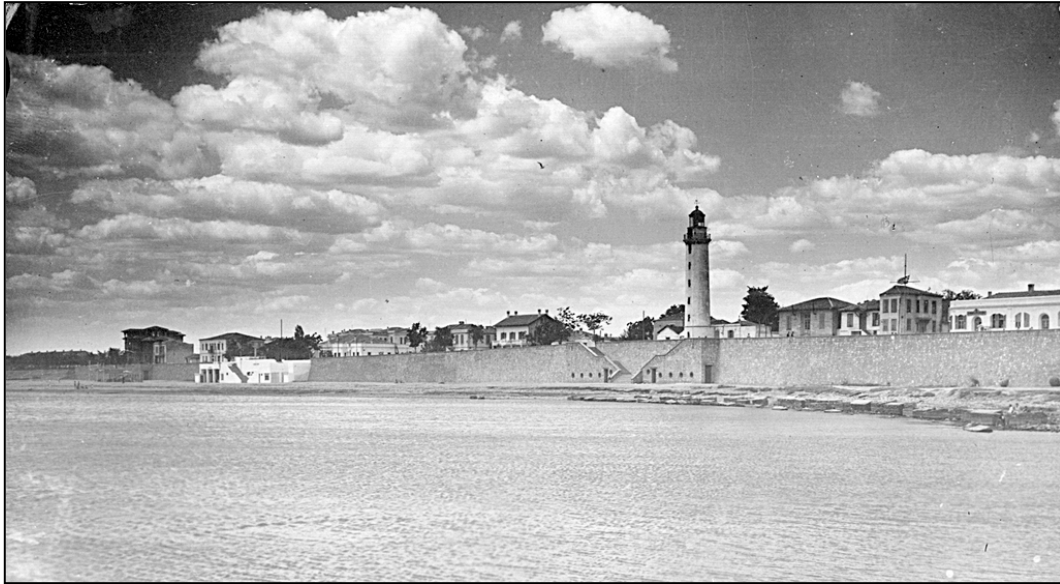
Ο αρχικός μηχανισμός του, ένα καλλιτεχνικό σύνολο χυτού μετάλλου και κρυστάλλων, είχε κατασκευασθεί στο Παρίσι το 1880 από τους BARBIER & FENESTRE. Σήμερα βρίσκεται καλοσυντηρημένος, στο Ναυτικό Μουσείο στον Πειραιά, αποτελώντας ένα από τα εντυπωσιακότερα εκθέματά του.

Τότε λειτουργούσε με ασετιλίνη. Αργότερα λειτουργούσε με πετρέλαιο με τη μέθοδο της πυράκτωσης. Από το 1974 λειτουργεί με ηλεκτρικό ρεύμα αλλά διαθέτει και εφεδρικές φιάλες με ασετιλίνη για την περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος. Επισκευές και μετασκευές στο κτίριο του φάρου έγιναν το 1946 και το 1955. Το 2002 αντικαταστάθηκε ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός του με νέας τεχνολογίας. Στην κορυφή του κτίσματος βρίσκεται ο θάλαμος του φανού. Γύρω από το φανό περιστρέφεται ένας κοίλος καθρέφτης που στέλνει το φως στα τοποθετημένα γύρω του πρίσματα. Η κίνηση του καθρέφτη πριν χρησιμοποιηθεί το ηλεκτρικό ρεύμα απαιτούσε μια διαδικασία με αντίβαρα και τροχαλίες που φρόντιζε ο Φαροφύλακας. Για να φτάσει κανείς στην κορυφή του πρέπει να περάσει τα 98 σκαλοπάτια του με τα έξι μεγάλα πλατύσκαλα. Δίπλα από κάθε πλατύσκαλο υπάρχει στενόμακρο παραθυράκι, προς τη νότια μεριά του, για να φωτίζεται το εσωτερικό του.

Το κτίριο του φάρου έχει ύψος 18 μέτρα από το έδαφος και 27 μέτρα (εστιακό ύψος) από τη μέση στάθμη θάλασσης. Το στίγμα του είναι 40ο 50' 07'' Βόρειο, 25ο 52' 05'' Ανατολικό. Χαρακτηριστικό του φάρου είναι τρεις (03) λευκές αναλαμπές κάθε 15 δευτερόλεπτα (0,38 + 2,12 + 0,38 + 2,12 + 0,38 + 9,62 = 15δ). Έχει φωτιστική φωτοβολία 24 ναυτικών μιλίων και με ιδανικές καιρικές συνθήκες είναι ορατότητα από απόσταση 24 ναυτικών μιλίων (44χλμ περίπου). Λειτουργεί υπό την άμεση επιτήρηση προσωπικού της Υπηρεσίας Φάρων και είναι ένας από τους λίγους επιτηρούμενους φάρους που υπάρχουν σήμερα. Είναι το Ναυτικό σύμβολο της Αλεξανδρούπολης.

Στα πλαίσια του εορτασμού της Ναυτικής Εβδομάδας 1994 από το Σύλλογο Αρχαιοφίλων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς Ν. Έβρου τοποθετήθηκε στην είσοδό του μαρμάρινη πλάκα με το ιστορικό του.

ΣΤ.02 Τοίχος παραλίας

Το 1947 το Λιμενικό Ταμείο διέθεσε ποσό για να διαμορφωθεί το λιθόκτιστο πρανάς μεταξύ παραλιακού δρόμου και ακτής.

ΣΤ.03 Φλοίσβος

Πρόκειται για μία κατασκευή που είναι ενσωματωμένη στον παραλιακό τοίχο απέναντι ακριβώς από το κτίριο του Ταχυδρομείου. Στο επίπεδο του παραλιακού δρόμου υπάρχει μικρό κτίσμα που χρησιμοποιείται ως "ουζερί" την καλοκαιρινή περίοδο. Στο επίπεδο της θάλασσας λειτουργούσαν παλαιότερα δημοτικά λουτρά (Το καλοκαίρι θαλάσσια ιαματικά και ντους για τους λουόμενους και το χειμώνα λουτρά καθαριότητας.)

Σύμφωνα με έρευνα του Δικηγόρου Πέτρου Αλεπάκου, αρχικά είχε κατασκευασθεί από το Υπουργείο Ναυτικών την περίοδο 1935-1937 στα πλαίσια της οργάνωσης της παθητικής αεράμυνας στην λιμενική ζώνη της Αλεξανδρουπόλης αντιαεροπορικό καταφύγιο 150 ατόμων, στο πρηνές μπροστά από το Ταχυδρομείο. Αμέσως μετά την λήξη του Β' Παγκόσμιου πολέμου, στο συγκεκριμένο χώρο λειτουργεί παραλιακό κέντρο με το όνομα «ΦΛΟΙΣΒΟΣ» Παράλληλα λειτουργούν και **θαλάσσια λουτρά**. Το 1947, όπως προκύπτει από τα αρχεία του **Λ.Τ.Ν.Ε.**, επί των ημερών της προεδρίας του **Κ. Ορφανού**, με τα έσοδα του Λιμενικού Ταμείου, αποφασίστηκε και κατασκευάστηκε η ανωδομή (το έξαλο τμήμα) του προσήνεμου μώλου με το στηθαίο του, το τείχος του παραλιακού δρόμου, οι εγκαταστάσεις θερμών θαλασσίων λουτρών και καμπίνες για τους κολυμβητές με μελετητή τον τότε νομομηχανικό Έβρου **Χ. Καλπάκα**.

Χαρακτηριστικό είναι η κριτική που ασκήθηκε τότε από τον τ.πρόεδρο του Λ.Τ.Ν.Ε. Α.Μανιά ο οποίος επέκρινε τα έργα και σχολίασε την αντιαισθητικότητα του τείχους της παραλίας και τη σπατάλη των εσόδων του Λ.Τ. ενώ ταυτόχρονα ο ίδιος είχε προτείνει ηπιότερες παρεμβάσεις με χαμηλότερο κόστος.

Η διάταξη του προπολεμικά κατασκευασθέντος αντιαεροπορικού καταφυγίου όπου λειτουργησε μεταπολεμικά το παραλιακό κέντρο «**φλοίσβος**» βρίσκονταν στο μέσο των αποδυτηρίων των θαλασσίων Λουτρών και αποτελείτο από δύο θαλάμους μήκους 17,60 μ. και πλάτους 2,80 μ. ο καθένας. Με την προτεινόμενη διασκευή ο πρώτος χώρος θα χρησιμοποιείτο ως χλωθ θερμών θαλασσίων λουτρών ο δε παράλληλος και όπισθεν αυτού ευρισκόμενος θα διαχωριζέτο δια τοιχίων ώστε να περιλαμβάνει άνετα 10 θαλάμους λουτήρων.

Κάτοψη

Στην τεχνική έκθεση με ημερομηνία 27-5-1947, που υπέβαλε στο Λ.Τ. ο τότε επιβλέπων μηχανικός του Λ.Τ.Α. και Νομομηχανικός Έβρου **Χ. Καλπάκας** αναφέρει «Στην πρόσοψη προβλέπεται η διάνοιξη 4 παραθύρων με

γαλλικά παντζούρια κι οι λουτήρες θα κατασκευασθούν εξ οπλισμένου σκυροκονιάματος με επένδυση λευκών πλακιδίων εμαγιέ προβλέπονται επίσης νιπτήρες πορσελάνης σε κάθε θάλαμο λουτήρος με επένδυση λευκών πλακιδίων εμαγιέ μέχρι ύψους 1,20 μ. και το δάπεδο θα κατασκευασθεί με μωσαϊκό Επίσης θα τοποθετηθούν καθρέπτες «μπιζωτέ» στο χωλλ.Προβλέπεται πλήρες δίκτυο αποχέτευσης και ο αερισμός των λουτήρων θα γίνονταν δι' αναγκαστικού ελκυσμού με στόμια απορροφήσεως κατά μήκος των θαλάμων και καταλήγοντας σε κατακόρυφο σωλήνα επί της καπνοδόχου της εστίας θέρμανσης ώστε να απορροφώνται όλοι οι υδρατμοί των θαλάμων των λουτήρων. Για την επίπλωση εκτός των επίπλων των θαλάμων των λουτήρων, προβλέπεται επίπλωση του χωλλ χρησιμοποιούμενου ως αιθούσης αναμονής, όπου θα τοποθετηθούν 2 μικρά στρόγγυλα τραπέζια και 10 καθίσματα από ξυλεία οξιάς και κόντρα πλακέ, 2 κρεμάστρες και 2 ιματιοθήκες για τις πετσέτες κλπ των λουομένων».

Το 1958 έγινε ανακαθορισμός της χερσαίας ζώνης του Λιμένα Αλεξανδρούπολης και ο χώρος όπου βρισκόταν το λουτρικό συγκρότημα «Φλοίσβος» περιήλθε αποκλειστικά στο **Λ.Τ.Ν.Ε.** σημερινό **Όργανισμό Λιμένος Αλεξ/πολης (Ο.Λ.Α.)**

ΣΤ.04 Δεξαμενή

Κατασκευάσθηκε το 1930 για την υδροδότηση της πόλης επί Δημαρχίας Κωνσταντίνου Αλτιναλμάζη. Το νερό προέρχονταν από τον Πόταμο.

ΣΤ.05 Βρετανικό Στρατιωτικό Κοιμητήριο

Τα Βρετανικά στρατιωτικά νεκροταφεία ή αλλιώς «μνηματάκια» για τους παλιούς κατοίκους αυτής της πόλης, βρίσκονται στο Ο.Τ. 155^Α και περικλείονται από τις οδούς Ι.Καβύρη, Ηρακλείου και Φειδίου, μέσα στον κέντρικό ιστό της πόλης.

Στην σχετική επιγραφή στην είσοδο του κοιμητηρίου διαβάζουμε... **«Η γη στην οποία βρίσκεται αυτό το κοιμητήριο είναι δώρο Ελευθερίας των Ελλήνων για την διαρκή ανάπαυση αυτών των Βρετανών στρατιωτών που έπεσαν στον πόλεμο 1914-1918 και τιμώνται εδώ».**

Το κοιμητήριο σήμερα περιέχει ογδόντα (80) ταφές εκ των οποίων εξήντα τέσσερις (64) ταφές της Βρετανικής Κοινοπολιτείας και δέκα έξι (16) από άλλες εθνότητες κυρίως Σέρβους του 1ου Παγκοσμίου πολέμου. Ως γνωστό πάνω από 100.000 Σέρβοι στρατιώτες, οπλισμένοι από τους Γάλλους, πολέμησαν από το τέλος Μαΐου του 1916 μαζί με τους συμμάχους κατά των Αυστριακών, των Γερμανών και των Βουλγάρων. Υπάρχουν επίσης 2 ταφές του 2ου Παγκοσμίου πολέμου.

Όπως είναι γνωστό η Αλεξ/πολη μέχρι το 1913 ανήκε στην Οθωμανική αυτοκρατορία και στην συνέχεια στην Βουλγαρία από το 1913 μέχρι το 1918. Τον Οκτώβριο του 1915 βομβαρδίστηκε από συμμαχική μοίρα στόλου και καταλείφθηκε από δυνάμεις της Κοινοπολιτείας τον Οκτώβριο του 1918. Το κοιμητήριο χρησιμοποιήθηκε από τον Οκτώβριο μέχρι τον Δεκέμβριο του 1918 και μετά την ανακωχή, τον Νοέμβριο του 1918, δέκα οκτώ (18) τάφοι μεταφέρθηκαν από άλλα κοιμητήρια, 13 από τους οποίους από το Αγγλογαλλικό κοιμητήριο της Καβάλας, η οποία ήταν τότε λιμάνι για νοσοκομειακά πλοία. Οι περισσότεροι από τους στρατιώτες της Βρετανικής Κοινοπολιτείας που βρίσκονται θαμμένοι μακριά από την πατρίδα τους, έπεσαν στις φονικές μάχες της εκστρατείας των Δαρδανελίων όταν τουρκικά στρατεύματα εισέβαλαν στον Καύκασο και η Ρωσία ζήτησε από τους συμμάχους μια «*ενέργεια*» κατά της Τουρκίας που άρχισε στις 25-4-1915 με αποβίβαση βρετανικών δυνάμεων σε έξι σημεία στην άκρη της χερσονήσου με σχέδιο που κατήρτισε ο Τσώρτσιλ και η οποία τελικά ήταν μια αποτυχία μεγάλης ολκής που είχε σαν αποτέλεσμα να πέσει η τότε κυβέρνηση της Αγγλίας, να καταστραφούν υπολήψεις και να αφανισθούν χιλιάδες ζωές. Στόχος της εκστρατείας ήταν η κατάληψη της χερσονήσου της Καλλιπόλεως με αντικειμενικό σκοπό την Κων/πολη. Τα στοιχεία που παρατίθενται είναι από τα αρχεία του ιστορικού ερευνητή Π.Αλεπάκου.